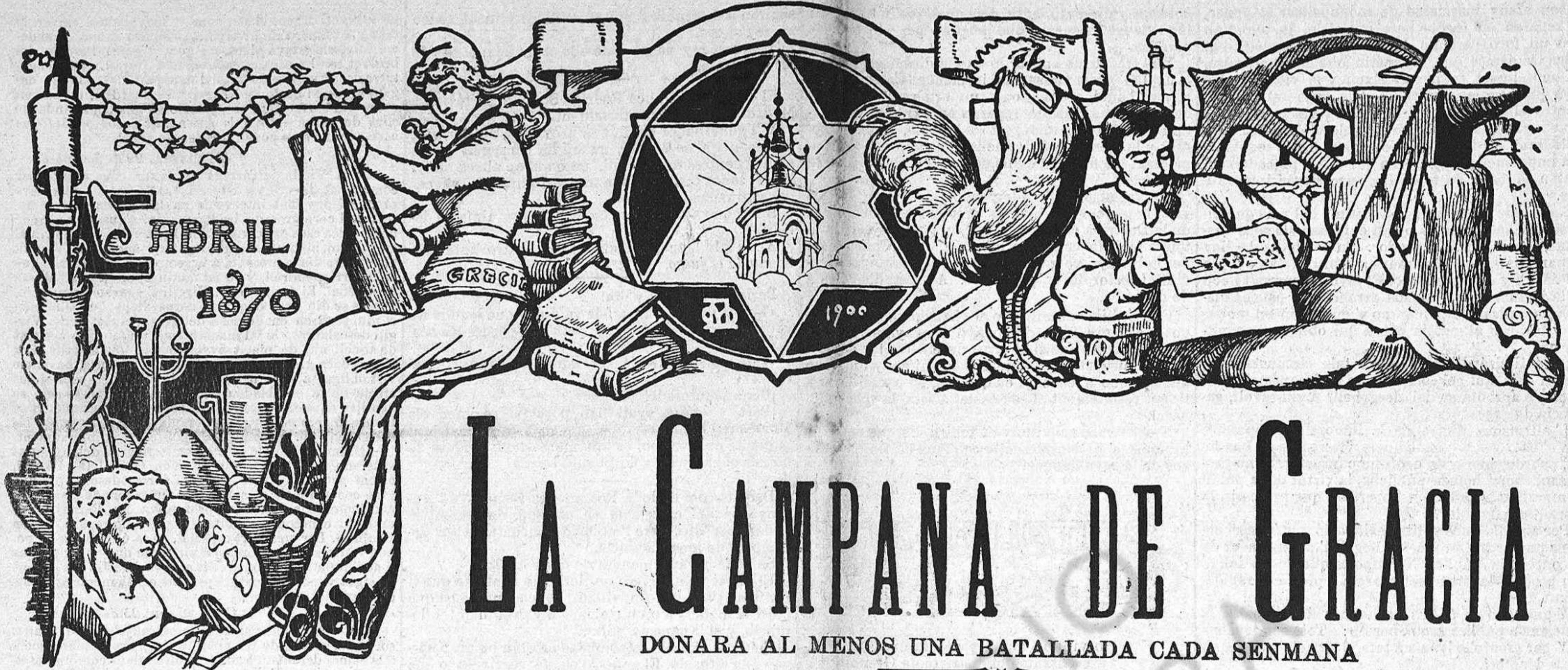

(0138)

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagossi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2'50

DE DIJOUS A DIJOUS

L'ha ocupada per enter el debat polítich. Va començar una mica manso, però tot de un plegat va encresparse convertintse en tempestuós; la lluïssor dels llamps, l'espatèch dels trons y un xafèch de pedra seca, cayent y botant granallada sobre l'cap del govern, amenassava aca bal al ciel y ao l'autura que l'aguanta.

Totas les oposicions apareixian unides en aquella empresa.

Un baf de immoralitat omplia l'atmòsfera y l'sinculpats ja havien perdut l'esma. Era una brega rabiosa, a ganivetada seca.

—Aixó se'n val —deya tothom.

Y l's més interessats en evitar que desaparegui, se sentien impotents, sense forces per impedirlo, com arrastrats per una revinguda de llot que se's esportava a cap bussons rierol avall.

Les oposicions condensaren el seu pensament en una proposició demandant el nombrament de una comissió parlamentaria que investigués la gestió de alguns dels ministres cayguts tinguda per immoral. Aterrada la majoria presentà desseguida una proposició de «No hi ha lloch à deliberar», y surt ab la pretensió de que havia de votarse sense discutir-se. Com si les qüestions de moralitat no s'haguessin de discernir pels dictats de la conciència y per la forsa de la convicció moral, sino senzillament per un recompte de vots.

Davant de questa imposició les minorias estigueren à pic de retirar-se del Congrés, deixant sols al govern y à la seva majoria, entre l'atmòsfera pestilenta y asfixiant per ell mateixos creada. Pero en aquest estat sortí en Silvela en ajuda del govern. Es lo que succeix sempre en semblants casos. —Avuy per tú; demà per mí. —Se combaten de per riure y s'ajudan de debò quan l'un veu perdut al altre. Mal s'enfonzi la nació y quedin trossejats el decoro, la moralitat y la justícia, que s'perdi tot, mentren se salvi l'ornament dels partits dinàstics.

Salvat de moment el compromís tremendo per medi de una votació que donà al govern la insignificant majoria de quaranta tres vots, se creya, no obstant, que l'temporal duraria en les sessions que successivament havien de celebrarse.

Pero corregué la bruixa. Vagin à saber les gestions que varen ferse pera convèncer als uns, pera aixilar als altres y pera reduir à l'impotència als que mes empenyaven estavans en portar les coses fins à les seves últimes conseqüències. L'amenaça de 'n Sagasta de tancar les Corts en sech no tenia realitat, en vista de que l'Parlament no havia votat encara l'contingent de les forces de mar y terra, que prevé'l precepte constitucional. Per aquest costat podia amenaçar tan com volgués; pero no podía donar el cop. Era precis valerse de altres medis.

Y en efecte, en la mes pròxima sessió en Navarro-Reverter va encarregar-se de pronunciar un discurs nyonyo, capdàs de fer venir migranya à l'home mes inclinat als procediments batalladors. Darrera d'ell en Caualejas va elevar el debat fins à la más alta regió de los principios... y en Sagasta, de qui l'dia avants no se'n hauríen donat dos quartos, va veure l'cel obert, considerant definitivament salvats els principis de la seva colla... y hasta l'poses.

Un valent discurs de 'n Muro, en la sessió del dimecres, va ser com una veu perduda en la sentina de la conxorra abominable.

El debat polítich havia terminat en el Congrés per començar en el Senat, ahont no es de creure

que arribi à aixecar butilofas en la pell de la actual situació que mes que pell es cuero del mes groixut. El país haurà de veure y de persuadirse al últim que no es el camí de la xerrameca parlamentaria el que pot portarlo al terme de les seves penas.

PEP BULLANGA

LA MORALITAT

AL ha sigut el tema de la primera part del debat polítich: la moralitat dels ministres, perquè semblava à jutjar per lo que's digué, que l's tres que avuy ja no ho son, si no ho son se deu senzillament à haver deixat la cartera, l' un entre 'ls esbarzers y las gatosas del bosch d' Orthihuela, l' altre en els claus de ganxo del *affidavit*, y l' tercer engolida en el gran embut de la justicia.

Tots tres van ficarse per terrenos escabrosos, y la cartera l's va quedar feta un guinyapo, y alguna cosa més que no es la cartera, *idem de lienzos*.

Donava importància à les rudas acusacions de les minorias la conducta de 'n Sagasta, à qui se pot anomenar prototíp de la ingratisud. L'home del tupé va abstendir-se de defensarlos, perquè ell sempre ho fa així: després de tirar à un company à l'ayga, ja no se'n recorda més, deixant que l'cayut se las componguí com pugui.

Menos mal quan l'ayga es clara y transparent; pero quan es tèrbola y enllotada, el deixarlos abancons constitueix lo qu'en llenguatge vulgar se'n diu una xarranada. Aixó es lo que ha fet ab els tres malaventurats ministres, víctimas de la última crisi, no explicant clara y satisfactoriament els móvils que l' havían induït à prescindir dels seus serveys.

Va sonar la paraula *immoralitat* com un pet monstruós —y perdoníssim, en gracia à la exactitud, lo naturalista de la metàfora— y una peste que no podia ternir-hi cara, va empudegar tot seguit la atmosfera del Congrés, que ja no te fama de pura y ventilada.

Las oposicions més empenyades que mayen arribar fins à les últimes conseqüències, esbrinantho tot, reclamaven que's practiqués una escrupulosa informació parlamentaria. Els ex-ministres inculpats se rebullien frenèticament fent grans bocadas de la seva honra política y particular. Y l'govern acorralat, ja tractava de respondre à les incriminacions ab altres incriminacions, al desdor ab el desdor, à la deshonra ab la deshonra.

**

¿Qué va succehir, per que de la nit al demà, se calmessin els vents desenfrenats que aixecavan tot aquell oleaje de llot pestilent?

Vagíno à saber, ¡Misteris de la política al us!

Sigu pelcs concells y fins per las gestions de qui deu estar més interessat que ningú en que las lluitas dels partits cridats à disfrutar els goigs del poder no prenguin un caràcter massa ederinarat que acabi per desencadenar la indignació del país que ho llenyi tot al fomer de una bona escombrada; s'gui perque sobre la cega passió dels que ab tanta sanya's combatian acabés per impossarse l'esperit de conveniencia utilitaria, que l's porta à seguir disfrutant del poder encara que siga ab vilipendi, es un fet innegable que tot d'una va restablir-se sin la pau y l'armonia, quan menys el dissimilu.

De lo dit fins ara, no hi ha res. Totas las acusa-

cións que 'ns llenyavam mutuament eran pura broma. Aquí tots som honrats, tots som dignes, tots impecables. Quan morim serà precis que l'Iglésia 'ns canonisi com à models de virtut y santedad.

Combatemnos si es precis, pero no ab ganivet de mallas, sino ab floret de salò degudament embotat.

Apurén en els nostres assalts tots els artificis oratorijs de l'esgrima parlamentaria; y encare que

las estocades sovintejin, cuydén de que no ragi una sola gota de sanch, que l'espectacle de la sanch

aviva 'ls instints de carnatje de las feras, las quals

esperan sols un descuyt per devorarnos.

Després de haverset fet aquests comptes tan galans y propicijs à les seves conveniencies, han reanusat tranquil y serens la seva tasca predilecta de fer la felicitat del país.

Honyy soit qui mal y pense.

***

La moralitat!

El concepte de la moralitat aplicat à una persona alta ó baixa es tan trencadís com el vidre, y com el vidre exposat à entelarse al baf de la sospita.

Pero prescindim de la moralitat de tal ó qual personatge que puga lucrar y lucri ab 'l carrech qu'exerceix; no enfondim sobre l'particular, deixemnos de tota pretensió de acumular datus y probas que podrían ser base pera una formal y tremenda acusació. ¡Qué 'n traufam de dedicarnos à la caserra aislada de tal ó qual moixó, oliva ó esparrer?

La inmoraltat personal es un detall sense importància quan s'espandeix y campa lliurement per una atmosfera tota plena, tota exuberant de inmoraltat.

Y aquesta inmoraltat es la base del actual sistema de govern. ¿Qui s'atrevirà à negar-ho?

Desde l'moment que las dos oligarquías turants

Bruselas, 15 de Novembre. —L'anarquista Genaro Rubino dispara tres tiros de revólver al passar el cotxe del rey.

(De *La Vie Illustrée*.)

© Ministerio de Cultura 2005

ab son afany insaciabl de monopolizar el poder, no reparan en medis pera exercirlo, ja tenim ab aixó un foco perenne de immoralitat monstruosa. Totas las demés que's cometin quedan explicadas. Inmoralment se perverteixen y' violentant las lleys que regulan l'exercici dels drets del ciutadà, y entre elles y en primer terme l'electoral. Quan son els governs els que fan les eleccions, burlant ó violentant el dret dels electoral fins a redueirlo a la impotència, els governs que així procedeixen, senten la base de totes las successives inmoraltats.

Sense una representació legítima del país que dirigeixi 'ls seus actes ó pugui enfrenar els seus desmans, ja no tindrà aturador. En lloc de la lley amparo del débil, dominarà l'arbitrarietat en pro del amich y del compinsky. El favor ocuparà l'lloc de la justicia. Els recursos arrancats al país se disiparan cínicament, quan no s'emplebin en moles-tar y torturar al mateix país a qui obligan a esquitxarlos.

¿Qué tindrà d'extrany, en tals circumstancies, que hi haja qui pel compte que li té personalment, tracti de aprofitarse del desgabell? A riu revolt, gànancia de pescadors.

L'altruisme, dintre de la inmoralitat imperant, que s'exerceix a benefici dels interessos de banderia, pot degenerar en egoisme particular. Si no professan, com a homes públics, la virtut de la pública moralitat, jocom hem de creure que professin la moralitat particular?

Per això la més petita insinuació que's fassi sobre aquest punt, troba tot seguit l'assentiment de la conciència pública. No importa que no s'adueixin probas; la creença 's forma y pren cos ràpidament.

Y quan no 's fa res encaminat a dissiparla, la conciència pública acaba per dir: Tots son iguals.

Y per creure 'ls iguals a tots, a tots els medeix ab igual despreci.

P. K.

UNA ETZEGALLADA

diu que qui no te res més que fer, pentina al gat. Pero si 'l que no te res més que fer, es ministre espanyol, pren el gat del catalanisme y li gira 'l pel al revés. Ab lo qual, quan no altra cosa procura posarlo en evidència.

Que hi havia mestres d'estudi a Catalunya qu' ensenyavan la doctrina en català. ¿Y qué? Que l'ensenyan com vulguin, y si no l'ensenyan de cap manera millor.

Precisament els mestres que així procedeixen tenen una excusa: els articles de la lley qu' invoca 'l mateix ministre en el seu real dret els obligan a ensenyjar la doctrina per medi del text aprobat per son respectiu diocessá. Es així que la majoria, per no dir tots els diocessans de Catalunya, no han aprobat altres textos que 'ls dels catecismes escrits en català, si 'l ministre volia a tota costa castellanizar la ensenyansa de la doctrina, era més propí dirigir-se directament contra 'ls bisbes, que no contra 'ls mestres que avuy se troben en un verdader apuro, ó sigui ab una lley que 'ls imposa una obligació y ab un dret que 'ls commina ab un càstic si s'atreveixen a cumplirla.

Pero 'ls bisbes son bisbes y contra ells no hi ha que s'hi girin els governants liberals de pega que avuy patim, ni tan sol en Romanones y això que passa per ser el més democràta de la colla.

A França els mitrats que desobeixen o no respecten les ordres del govern, per interina providença, 'ls netejan la menjadora. Aquí, al contrari, quan més rebeldes, més considerats.

**

Ademés, la disposició del ministre de Instrucció pública no està destinada com tal volta ell ha cregut a treure forces al partit regionalista català. Molt, al contrari, els regionalistes se valdrán d'ells per encendre de nou la foguera de la protesta. En Romanones els hi haurà proporcionat aquesta nova feixa perquè fassin durar la foguera.

Had' entendre'l govern de Madrid que tots els catalans fins els que no som ni serém mai regionalistes estém gelosos de la nostra llengua nativa. Y encare que signeu possible cambiarla, la pitjor manera de conseguirlo seria el sistema de les imposicions.

Que convé que aprenguem el castellà, qu' es l'idioma que parla la majoria dels espanyols y una gran extensió del continent americà que un dia si-gué nostre, es cosa que 'ns guardarem molt de negarla. Ja ho crech que 'ns convé a tots els fils de Catalunya y de una manera tan evident que no implica la necessitat de que se 'ns imponi. Podem y devem aprendre y fins dominar; pero sense renunciar al nostre idioma natural. En lloc de una, posseirem dues llengües, lo qual lluny de perjudicarnos ha de favoritros.

Si de nosaltres depengués seguiriam els bons principis de la pedagogia moderna que recomana pera fer eficàs l'ensenyança dels infants, l'us de la seva llengua natural. En català ho ensenyariam tot perque ho aprengessim prompte: en català ensenyariam principalment la gramàtica castellana, qual ensenyansa faríam rigurosament obligatoria, segurs de que així s'aprendria més fàcilment y més be que no pas com avuy ensenyantla en castellà.

En l'actualitat la majoria dels noys surten dels estudis de primeres lletres, sense saber gramaticalment cap llengua y ben poca cosa de lo demés que se 'ns ensenyava de memòria en un idioma que no es el propi, y qual sentit els més d'ells no comprehen y que per consegüent de res els aprofita.

En aquest particular s'está cometent un gran error pedagògic y fins diré que un verdader delicto contra la naturalesa.

***

Es llàstima que no comprenguin una cosa tan clara els governants de Madrid, ab l'empeny que tenen de fer gala, vingui ó no vingui a tom, de una especie de *jugosisme* castellà que no va en lloc. No es així com s'agermanan las regions de una mateixa patria; ans al contrari s'crean entre elles

abismes y dissidentiments, dels quals se'n aprofitan tan sols els insensats que pugnan per vérelas separades.

Y al tractar de aplicar lo que 'n diré castellin-soció de l'ensenyança, precisament el Catecisme, el govern haurà proporcionat un arma poderosa, als que pels seus fins no reparan en explotar el fanatisme religiós de una part del poble, la més ignorant y la més llanuda, aquella que va nutrir principalment las filas del carlisme, en la passada guerra civil.

Mil vegadas més noble y més valent hauria sigut excluir per complert de les escoles la ensenyansa de la Doctrina cristiana, com fora de lley, dada la tolerància de cultes reconeguda en la Constitució del Estat. Qui volgués apéndrela medis tindrà acudint al rector de la parroquia. Als estudis hi està de més.

Fentlo així el ministre no hauria hagut de dispor en quin idioma havia d'ensenyar-se. Y estiguí ben segur, que si al proscriurela de les escoles hagués disgustat als mateixos a qui avuy disgusta manant que s'ensenya en castellà, en cambi hauria tingut resoltament al seu costat a tota la massa liberal.

Y avuy està molt lluny de tenirlo. Perque entre 'ls liberals, s'hi contan molts catalans qu' estan gelosos de la seva llengua.

P. DEL O.

INDIVIDUOS que's presentarán com a representants del districte de Granollers a l'Assamblea federal: un tal Roig, que fins fa poch havia militat en el partit conservador; un tal Martí, que tan prompte ha prestat els seus serveys als conservadors com als fusionistas, y un tal Ventura que figura en la caballería carlista en l'última guerra civil.

Aquests tres individuos, a pesar de la seva filiació ben sapiguda, van ser reconeguts pel Consell regional de Catalunya.

Apaga y anemse'n al llit.

A Valencia ha mort una criatura, víctima, segons se suposa, de la ferocitat de un escopat, que li va pellar bárbarament per no saber la llisso de Doctrina cristiana.

Els periódics de aquella ciutat contan el fet ab un sens fi de detalls qu' esborronan.

El poble indignat va amotinarse y estava a punt de ferne una de grossa, quan se va presentar la justicia dient: Deixeu-ho estar per mi.

Y en efecte, desde que la justicia se'n ha encargat s'ha fet el silenci més absolut, imposantse'l secret del sumari... de un sumari que fa més de una setmana que dura.

No 'ns proposem comentar el sucés; lo que si faré notar es que aquests sumaris tan llargs y misteriosos, únicament se presentan quan se tracta de culpas atribuidas als escopatius.

Y ara l'opinió que se 'n pensi lo que se'n vulgu de aquestes parti-cul-aratits.

A França:

«La cámara dels Diputats ha adoptat ab carácter de urgencia una proposició, acceptada pel Gobern, pera que s'estableixi legalment l'obligació de donar als miners una participació en las ganancias de las Companyias.»

Casi no hem de dir res, en perspectiva de questa nova conquesta realitzada per la santa causa del trabalho.

Pero sempre 'ns vé a la boca la mateixa pregunta: no podrem ferhi més: Se lograrán aquestes ventajitas, si 'ls traballadors francesos se desentenguen sin de fer us dels drets polítics?

Y encare un'altra: Es conceivable que un altre règimen més que 'l republicà empreneguis tan decididament la tasca de millorar la sort de les classes traballadoras?

Mentida sembla que aquí a Espanya hi haja tants ulls que no hi vegin y tants cors adormits que no palpitin davant de tals exemples!

Els partits polítics de Alemania están vivament alarmats en vista del increment que adquireix el socialisme.

El socialisme alemany degudament organitzat, pren part activa en las eleccions del Parlament imperial, contant ab una minoria a cada nova elecció més numerosa, y a cada nova legislatura més enèrgica y respectable.

Els progressos del socialisme alemany están sintetitzats en els següents dades: Electors socialistes en 1881: 312,900.—Electors socialistes en 1898: 2.112,000.

Ab molt fonament se creu qu' escedirán de tres milions en las eleccions més proximas que han de celebrarse.

**

Cóm deurfan mirarse en aquest exemple 'ls obrers espanyols!

Una massa tan formidable de opinió reunida a forsa de constància, de perseverança y de seny, fent us dels medis que la lley possa a disposició del poble, representa una forsa incontrastable.

«Per què aquí no ha de seguirse un camí semblant?

La victoria será en definitiva dels socialistes alemany... perque la victoria únicament l'alcansen els que la saben mereixer.

Un grup de biscaïtars anaven l'altra nit pel boulevard de Bilbao, tots moguts, y donant crits de Viva la independencia de Vizcaya! Viva Carles VII!

Vcls'hí aquí un parell de vivas que semblan distints y tenen al cap-de-vall una mateixa significació.

Biscaitars, regionalistes, tota la farda dels que

aspiran a destruir l'unitat política nacional, tenen un rey al cos.

Y aquest rey es en tots ells el mateix: el rey de las húngaras.

El diputat republicà Rodrigo Soriano sosté que a Madrid se juga escandalosament.

Y 'l governador civil de la província, Sr. Barroso, li respon qu' es veritat; qu' ell ha conseguit qu' en alguns centres no 's jugui, pero qu' en altres no ha tingut tanta fortuna en la impossibilitat de vèncer determinades influències.

Bó es que així se reconegui y que així se declari.

Així a lo menos l'opinió sabrà entre quins bons bos així el juego.

Parla en Nocedal y diu:

«En els díes de la crisi va dirse que alguns no volien entrar en el Gabinet pera no perdre las cesantías.

»Es que avants de ser ministres eran trinxaires?

»Bona plantofada!

»Pero y quant avall han posat al régimen els amics del home del tupé, que sent un Nocedal qui la dona, per ser com es tan merescuda, tinguin de baixar el cap y no s'hi puguin tornar!

Decrets com el de 'n Romanones respecte a l'ensenyança del catecisme en castellà, únicament se donan per distreure l'atenció concentrada en asumptos de més sustància.

Se 's fa obrar a manera de derivatius.

El debat polític era un florondo maligne que li havia sortit al govern; vingui, donchs, un pegat que porti la malícia a un altre puesto y desinflami l'florondo, y si 'l panceix millor.

Fins per això 'ls catalanistas prestan un gran servèi a la situació. El govern els fa servir de lo que son: de cataplasmas.

Ha obrat bé en Lerroux al preguntar al ministre de la Gobernació com se comprén que donantse tota la latitud als regionalistes de Barcelona pera celebrar conferències y altres actes de propaganda, se nega l'permís per fer-ho a les associacions republicanes y a les societats obreras, ab excusa de la suspensió de les garantías constitucionals.

El Sr. Moret va respondre que havia instruït per respectar l'exercici dels drets de reunio y associació, com sí Barcelona estigués en la meés completa normalitat.

Pot haver donat en Moret les instruccions que diu; pero fins ara no 's coneix qu' es veritat, senyor Manzano?

Fins ara els regionalistes se quedan ab la fruya de la pomera; en quant als republicans y als obrers no tastan més que les branques convertides en bastó.

Els tetuanistes, cansats d'esperar sense saber abontarla, sembla que al últim s'han decidit a anar-se'n ab en Silvela.

Primer en Maura. Ara 'l Duch de Tetuán. No li faltaran convidats al home de la daga... Tants que potser a la taula no quedarà puesto per tothom.

Millor que millor! Quants més serán més plats trencarán!

A l'Habana ha estallat una huelga general... Se veu que les modes de Barcelona s'estenen per tot arreu.

Y per cert que allí la cosa ha anat una mica seixanta, prenen tots els caràcters de una revolució contra 'ls yankees. No será difícil que aquests prenguin per pretexte els desordres de la Habana per anar-se'n a fumar l'isla.

Quan van donar l'independència a Cuba 'l tabaco era vert; ara, per fi, 'l trobarán confitat y à punt d'encendre. Y tractantse de una breva tan rica, ja veuréim si s'hi miran gayre en pipàsela.

Dijous, segons estava anunciat, va publicar-se l'Almanach de nostre company La Esquella de la Torratxa, que constitueix un magnific voltum ilustrat y que, com de costumbre, ha obtingut un èxit extraordinari.

LLANSÀ, 23 de novembre

El diumenge passat a la tarda fou celebrat l'enterro civil de Joan Roquer, entusiasta defensor de les idees republicanes y enemic acèrrim de la farsa clerical. Mes de 200 individus l'acompanyaren a l'última morada: una música tocà marxes fúnebres, y en el cementiri pronunciaren sentiments discursos els ciutadans Alfons Ferrer y Ciriach Hermans, fent justos elogis del difunt y portant de relleu l'importància del acte que se celebrava.

SAN VICENS DE CASTELLET, 23 de novembre

A pesar dels esforços y sacrificis que varen ferse per recollir fondos y quan tothom se creya que's construirà un pont en substitució de la palanca que se'n va endur una avinguda del Llobregat, ens trobem ab que's tracta de construir una nova palanca, que 'l riu tornarà a endúrsela probablement, deixantnos com ara incomunicats ab la carretera de Manresa. Sembla que 'ls que més hauran de mirar per la prosperitat y 'l benestar de aquest poble que tant grans elements atresora, es conjurin en contra seva.—Avants, entre set carnicers, n'hi havia un de sol à qui l'obligraven a matar al escorxador, fent 'ho a l'altres a casa seva. Avui al escorxador no n'hi mata cap, y la carn se ven sense previa inspecció ni cap garantia de salubritat. Si 's presentan malaltias per l'istil ó pitjors que las de Sampedor, ja desd'ara deixem de denunciada una de les causas que pot contribuir a produhirllas. Veurem si la primera autoritat de la província se decideix a pendre les providencias degudas per evitar que la salut del pobre traballador, ja massa castigada per altres moltes causas, estigui exposada a sufrir les conseqüències de

→|Putinetli! →|Embasterás!
→|Gamarús! →|Arri á la porra!
Aquests y altres mots pitjors que no poden estamparse, han arribat á clavar-se els nostres legisladors. El Congrés més que Congress era á un temps plassa de toros, inmenso gabiá de llorós y teatre de baladres. Tant, que diu que un qualsevol que la broma presenciava, ple d' entusiasme cridava:

—|Muy bien! |Caballo!... |La Pulga!...

Tot aquest sacramental en rigor áper qué ha sigut? |Per retornar la salut á l' Hisenda natural?

|Per veure si al fi trobem el modo de tocar l' dos del pantano arxi-asquerós en que temps h' ns revolquén?

Res de aixó. |L' sol objectiu d' aquest gran torneig vocal, á conseqüència del qual mitj' Espanya encare riú, ha sigut averiguar fins quin dia la Fusió tindrà el calais del turró y la sanalla del pa.

—|Quin pensa caure l' govern? preguntava un silvelista,

clavant al banch blau la vista: —|Qu' espera, potser, sé etern?

—El govern—deya en Sagasta—seguirà en son lloch, ben fort, fins que l' estomach, y 'l cor y las dents li diguin: |Basta!

—Contra aquests termes reclamó!

—Pues i vaya un disgust per mi!

—Cóm es que parleu així?

—Perque tinc permís del amo.

—|Lo qu' esteu fent no té nom!

—Veig que us pesa l' abstinència, pero, fillets meus, paciència;

á taula no hi cal tothom.

—|Es dir que se 'ns atropella y se 'ns insulta! |Be está!

Consti que això es atentà contra la nostra escudella, y ja que aixís ens veïm aburrits y postergats,

ens doném per agrivats y eridém y 'ns sublevém.

—|Crídeu! Ja sabém de sobras que brams d' ase...

—|Home funest!

—|El silvelisme está llest!

—|Farts de ranxo!

—Tontos!

—|Pobres! ...

Senyors diputats: aixó no es lo que havíam quedat. A vostés se 'ls ha nombrat, (j'exém!) nò per armá 'l tró ni per treure's els drapets, sinó per rumiar la mostra y veure si á casa nostra podém anar un xich més drets.

Per lo tant, d' aquí endavant avésinse á pendre tila; la discussió, ben tranquil, res de picà y cridar tant. Calmin sas ansians guerreras y deixin descansá l' barri, que per moure aquest xibarri ja tenim les pescateras.

C. GUMA

AQUÍ, VALENT!

OLT bél... El ministre de Instrucció pública es dels que saben ahont els apreta la sabata. Un cop més com el que ara acaba de donar, y s' immortalisa... per una pila de días.

—Ahont s' ha vist aixó d' enseñyar als nens en un idioma... jqué idioma! |dialectel... en un dialecte que no es la llengua nacional!...

Té rahó el comte de Romanones. |No cobran del Estat els mestres d' estudi? Donchs en l' idioma del Estat han de donar l' ensenyansa. Tota paraula que no sigui purament castellana, es perillosa, pe caminosa, faciosa, y com á tal deu ser encarnissada men perseguida.

Cert es que l' ministres, que també cobran del Estat com els mestres, usan devegadas algunas paraules com deficit, (aquesta, jay!, ab molta freqüència) superavit y affidavit, que tenen tant de castellà com jo de xino; però això no vol dir res. Si l' ministres no poguessin de tant en tant extralimitar-se una mica, ¿de qué l' serviria—com diu molt bé l' príncep Llorens, de *La Mascota*—l' haver arribat á aquesta altura?

Nada; hi diu que l' comte de Romanones té rahó, y no torna enrera.

Veixis, si no, lo que á Catalunya passa ab la Doctrina—y cito aquesta materia, porque sembla qu' es la que ha sigut la causa de tot—y diguis si era possible que tan enorme abús continués.

Obrím per qualsevol part el llibre català que avuy serveix de text als tendres infants, y llegim els termes estranyos e incomprendibles en que la tal Doctrina està concebuda.

—|Quin resucitó Cristo?
—Al tercer dia després de mort.
—|Quin se 'n pujá al cel?
—Als quaranta días d' haver resucitat.
—|Quin tornará del cel?
—Al últim dia del món, que vindrà á la vall de Jossafat.

—|Qué tal?
Falornias ó no falornias, no val molt més que aquestes cosetas estiguin escritas en castellà, qu' es un idioma infinitament més clar y més elegant!

Judiquen vostès mateixos la inmensa diferència que va de la rica llengua nacional al pobre dialecte nostre:

—|Cuando resucitó Cristo?
—Al tercer dia después de muerto.
—|Cuando subió á los cielos?
—A los cuarenta días de haber resucitado.
—|Cuando volverá del cielo?
—Al último día del mundo, que vendrá al valle de Jossafat.

—|Veritat que aixó ja es tot un' altra cosa?
Confessém, donchs, que l' decret de 'n Romano-nés vé á omplir una necessitat per tothom sentida.

La Doctrina en català, no cal repetir lo que sembla; en canvi en castellà, ja ho han vist: |confitura superior!

Pero, senyor ministre, com qu' en la seva acertadíssima y trascendental disposició s' ha quedat á mitj' camí, hi ha que cridar á capitul y dirli clar y sense embuts: O tots monjas ó tots canonges. O 's tira del castellà per tota ó no 's tira per ningú.

Els mestres—alega vosté—cobran de la Nació: l' ensenyansa es un servei del Estat: per lo tant, en la llengua del Estat s' ha de prestar aquest servei.

Y pues, per qué als capellans no se 'ls fá passar pel mateix addressador? Sent com es el clero una branca—diuemho així—de l' administració y 'ls

actes religiosos serveys que l' Estat paga, per qué la missa ha de dirse en llatí y no en la llengua nacional?

Cregui l' ministre que li es molt més difícil á un devot català entendre la missa llatina que á un mestre castellà entendre la Doctrina catalana.

Figuris qu' entra 'l devot á l' iglesia, y á las primeres de cambi sent que l' capellá diu:

—Introibo ad altare Dei.

—Ad Deum qui latificat juventutem meam—replica l' escolà.

—Judica me Deus...—torna'l sacerdot.

—Quia tu es Deus fortitudo mea...—contestá'l baylet.

—|Qué vol dir tot aixó?—pensa l' pobre devot, verdaderament intrigat.

Y la missa va seguit.

—Confitebor tibi in cithara Deus...

—Spera in Deo quoniam...

Al sentir això de *coniam*, vamos, jquin es el creyent, per creyent que sigui, que no 's gira cap al mestre solicitant el seu amparo y protecció?

Senyor comte, una vegada més se 'l felicita per la seva *corassonada*. Així es com se salván y 's redimeixen las nacions: ab midas inspirades y energicas. Pero, també hi ha que dirlo; si s' atura á la mitat de la feyna, tant se valdrà plegar.

O tot ó res. O 'ns obliga als sacerdots á dir la missa y la litània y las oracions en el *habla de Cervantes*, á ff de que quan un hom entri al temple sápiga de què va, ó tòrnins el ral, que no volém més comedria.

FANTÁSTICH

RA sí que s' arreglará l' assumpta de la supressió de algunas diòcessis.

Per determinar las que s' han de suprimir en Sagasta ha nombrat una comisió especial presidida pel cardenal Sancha. De manera que las que se su-

primeixin per consell ó determini de aqueixa comisió, qualsevol se pot comprometre á sostenir las pagantals de la seva butxaca.

Succeirà com ab en Bertoldo que haventlo de penjar, van donarli la facultat de triar l' arbret... Y naturalment, no 'n trobava cap que li fes pessa... y si no s' hagués mort de velesa, avuy encore fora viu.

A n' això ha quedat reduhidat tota la política de 'n Sagasta: á una imitació servil del astut Bertoldo. Descendent moltas vegadas al Bertoldino y fins al Cacaseno.

Tot just ens hem possesionat de Bata, capital de las possessions del Golf de Guinea, y ja han estallat dues insurreccions de negres.

Se 'm figura que la lluiriré molt poch temps la Bata aquieixa.

Quedantnos sense bata, y lo qu' es encare pitjar, sense camisa.

De 'n Pol, el de *La Perdiu*, á propòsit dels nous arbitris arbitrats pels seus amics del Ajuntament.

«Una frase de un economista italià sobre 'ls impostos nous avuy d' actualitat:

»Els impostos nous—dieu—son com las sabatas. Per necessarias que siguin y per ben fetas qu' esti-

guin, quan s' estrenan fan mal; pero desseguida un s' hi acostuma y s' hi camina millor.»

|Bonich consol per la gent de bét Mal-calsats y ab fibladas. Perque 'ls regidors regionalistes, ab tot y no ser mes que *sabatots* els apretan com unas sabatas novas en el punt mas sensible del individuo: en els ulls de poll.

Pero lo que diu en Pol:—Ja s' hi anirán acostumant.

En Weyler té instalada una fàbrica de pólvora á no molta distància de l' Alhambra de Granada, de tal manera que l' dia que hi hagués una explosió, aquell famós edifici quedaría convertit en un pilot de runa.

Si tal desgracia succeix, se podrà dir que la pólvora que no va servirnos pera salvar las colonias, haurà servit pera destruir els gloriosos restos del passat.

Gobernant els homes que governan, tots els camins portan á la barbarie.

L' Eguiolor, el nou ministre de Hisenda, ha sintetizat el seu plan financier en una declaració concisa y expresiva feta al director de *El Economista*:

«Me proposo—ha dit—acabar ab el deficit, sense fer economies, augmentant els ingressos.»

Entiendeis *Flavio* lo que van diciendo?

Res de aliviar lo mes mínim al pobre ruch que ja no pot ab la carga que li han plantificat.

Las economies en tot cas que las fassin els contribuents pera pagar tot lo que se 'ls exigeixi.

El ruch á pagar... y el traginer á pegarli.

L' altre dia passava per davant de una botiga de fruta. Hi havia una panera de pomes: totas estaven podridas.

Poch rato després hi tornava á passar, y haventhi la mateixa panera y las mateixas pomes, no 's veia en cap d' ellas senyal de podridura.

¿Qué havia succeixit?

Una cosa molt senzilla: que l' amo de la botiga las havia anadas girant de manera que las unes amagavan la podridura de las altres.

—Gran talent té aquest mestre—vaig pensar—y fins servirà per dirigir la política de un país que jo coneix, y en el qual tot l' enginy s' aplica á un so y únic objecte: á amagar la podridura de las pomes!

Una enginyosa frase de 'n Romero Robledo al inaugurar-se el debat polítich en el Congrés, ab las tribunes plenes de personal del municipi, per evitar que hi trobessin siti 'ls ciutadans independents:

—Deu preservi al rey de majorías com aquesta que tenen necessitat de la forsa pública perque 'ls hi escombrin els carrers, y de que 'ls escombraires vinguin á aplaudirlos á las sessions.»

Aquesta frase oportuna y amarga á la vegada, tanca un consol dintre de la seva mateixa amargura.

Y es la casi seguretat de que «qui ab escombra mata, á cops d' escombra ha de morir.»

Llegeixo en un telegrama de Madrid:

«Al salir el Presidente de Palacio se notaba que estaba completamente satisfecho, sin duda por la buena acogida que le ha dispensado el rey.»

Ja me 'l figuro: com si 'l vejez.

Així com quan están contents als gossets els hi belluga la quà, á n' en Sagasta se li deu bellugar el tupet.

Avants estava en us el joch de la Pastora.—Ahont está la Pastora?—se preguntava tothom davant de un grabat, en que la pastora estava amagada entre 'ls caprichos del dibuix.

Pero avuy el joch s' ha transformat. Avuy tothom se pregunta:—|Per qué han cagut els tres ministres fusionistes?

En Sagasta que podria explicarlo, calla com un mort. Li fican els dits á la boca y no diu res.

Y es inútil buscarlo: el joch de l' última crisis es de pitjar condició que l' de la Pastora. El joch de l' última crisis, no té dibuix.

La primera visita de felicitació que varen rebre els nous ministres nombrats per en Sagasta, sigué la del Nunci.

Es molt natural.

El Vaticà 'ls ha de estar molt agrablit per lo que fa en Sagasta en el seu servei.

Tant es així que sempre que se li recordan els compromisos contrafets en la qüestió de las corporacions religiosas, contesta invariablement ab el mateix estribillo:

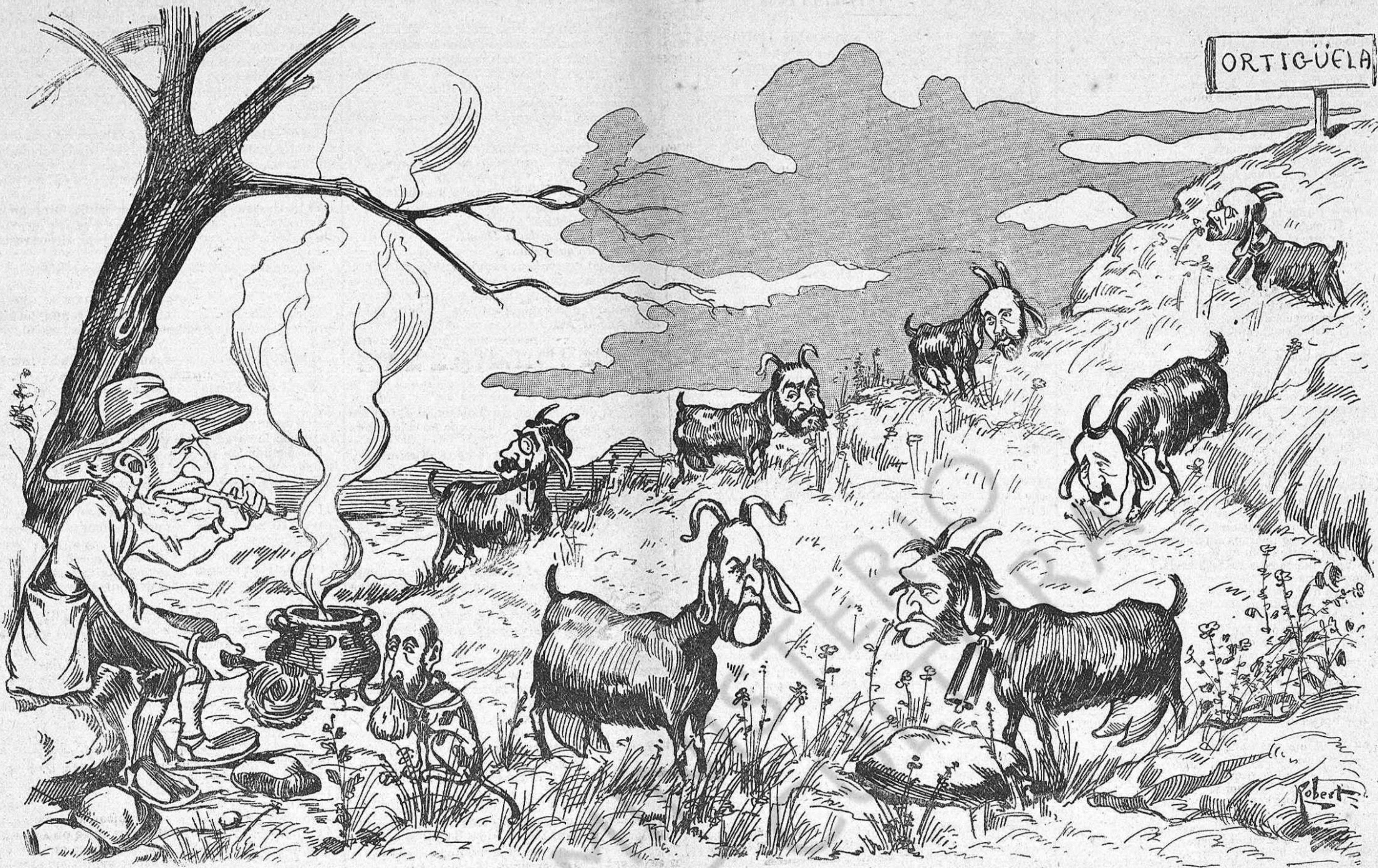
—Anehu á contar al Nunci.

Vels'hi aquí un fragment de un escrit de 'n Zola, que sembla 'l seu testament:

«Oh joventut, joventut! No deixis de somniar ab la gran obra que t' espera; jo t' ho suplico. Tu ets l' obrer futur que ha de sentar els fonaments del sigei proxim, cridat sens duplec á resoldre 'ls problemes de veritat y de igualtat plantejats en el sigei que s' acaba. Nosaltres, els vells, els majors, te deixém el formidable pilot de investigacions, moltes contradiccions y obscurerats tal volta, pero segurament l' esforç més apassionat que cap altre sigei ha fet envers la llum, els documents més verídichs y el fonsament més solít de aqueixa gran edifici de la ciència que tu deus seguir alsant per ton honor y ta felicitat.

»Sols te demaném que sigas més generosa, més lliure de ton esperit; que 'ns sobrepujis pel seu amor á la vida normalment viscida, pel seu esforç posat per enter en el traball, aquesta feconditat que sabrà fer créixer al fi la sobreixidorà cultilla de alegrías

Lo que diu el Vell Pastor

—¡Qué tant monte Ortigüela y qué tants romansos! ¡Vés de qué s' admiran aquestas oposicions!... ¿Que no ho saben que la cabra siempre tira al monte?

Ell fou qui promogué la guerra que las ha tiradas per portas y ara's complau en anar á veure 'ls resultats de la seva obra.

A través del monocle que no's treu mai del ull y ab aquella cara de mort que no's commou per res, las trobarà cubertas de dol, de ruïnes y de miseria. Las viudas y 'ls orfes asirán el puny amenassador per entre las ruïnes de les seves llars arrasades.

Pero hi ha homes de una barra tal, que tot els engreixa y no estan satisfeits fins que poden ferse un bon tip de maledicions!

En tots els països del mon s' acostuman á confiar les carters ministerials á homes eminentes que puguen honrarlas ab les seves iniciatives.

Únicament a Espanya se tenen en compte les mesquines conveniències de la política menuda, al ferse la designació dels individus que han de ocupar les poltronas ministerials. Y fins se diria que 's té empenyo en preferir pel cas á les nulitats mes reconegudas.

En aquestes condicions el régime es com aque'ls banyistas que no sabent de nadar se rodejan de ca rabassas per no anarse'n á fons.

Pels mals d' Espanya, que son gana, anèmia, miseria y postració, els governs de la monarquia no emplean més que un remey.

L'unguent de soldat.

Per gosar d' un bon escàndol, no vajis pas al safreig; molt més gros podrás sentirlo anant un rato al Congrés.

*
¿Quin cassadó en Canalejas! Apuntant no té rival; pero, es així: apunta, apunta... y may li ve bé tirar.

*
Diu que han caygut tres ministres... ¡Que hajin caygut!... ¿A mí qué? Lo que m' apura es quan penso que demà 'm cau el lluguer.

*
Don Bassili va casarse fa quinze dies á Lleyda, y 'com anirà la cosa, qu' ell ja diu no sé qué d' ella...

*
Rodant pel mont Ortigüela, varieg perdre uns quants mils naps... M' arribo á Madrid, á veure si algú d' allí 's ha trobat.

L. WAT

ACUDITS

Entre marit y molla.

Ella. —¡Cóm cambian els temps!... ¿No te 'n recordas del principi qu' eram casats?... Llavoras te 'm menjavas á petóns, mentres que ara...

Ell. —Per això mateix: tant y tant vaig menjarte, que no té res d' extrany que ara no 't pugui pahir.

A Figueras, com en tot l' Ampurdá, durant la tardor y l' ivern especialment, soLEN desencadenarse unas tramontanas terribles.

Un dia, la ratxada de vent, va sorprendre á un matrimoni mal avingut.

—Mira, que la tramontana se m' emporta! —criava la muller.

Y 'l marit li respondéia ab molta fiesta:

—¡Fuig, donal! Cóm vols tú que la tramontana tingui tan mal gust?

À LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA. —Ca-rre-go-sa.
2. MUDANSA. —Feliu, Felip, Felix.
3. TRENA-CLOSCAS. —La Mare eterna.
4. LOGOGRIFO NUMÉRICH. —Bartomeu.
5. GEROGLÍFICHE Per punta una llana.

Han endavinat totas ó part de les solucions del número passat els caballers: Un dels bons ayres. La Remícho y el seu querido, Seraff Serracant, Domingo Gendre y Carbonell.

XARADA

¿Que ja estás dos-tres de mí? que res t' importa per quarta darrera al final quedarte?

¡Y gossa maltractá així primera quinta-doble qui t' estimava ab bons intents? Així vol dir que ja tens qui en total ha fet tornar l' amor que 'm deyses guardar corejat de pensaments.

J. COSTA POMÉS ANAGRAMA

En Total avuy m' ha dit que ha demanat á la Ross, y que ha promés als seus pares l' any vinent total sa esposa.

SISKEW D. PAILA

TRENCA-CLOSCAS

A LA TÍA CAÑERA PONS

Formar ab aquestes lletras degudament combinadas el títol de una sarsuela castellana en un acte.

A. MERCADER MARTÍ

LOGOGRIFO NUMÉRICH

2.—Consonant.	7 6	—Article.
5 6	2.—Part del cos.	
2 6	5 3.—Carrer de Barcelona.	
5 6	6 4.—	
3 2 4 8	5 3.—Planta medicinal.	
3 7 3 2 5 6	4.—Poble de Cuenca.	
1 2 3 4 5 6 7 8	5 6 7 8.—Poble català.	
1 6 2 5 3 7 7	1 2 3 4 5 6 7 8.—Poble de Castelló.	
5 3 2 4 3 2 8	5 3 2 8.—Animal.	
5 3 7 3 1	5 3 7 3 1.—Poble català.	
4 8 7 6	4 8 7 6.—Riu assístich.	
5 3 2	5 3 2.—Llegum.	
1 3.	1 3.—Nota musical.	
4.	4.—Consonant.	

A. VITALLA

CONVERSA

- Mira, Felip, aquest retrato.
—No 'l coneix pas ¿sí que es?
—Mon germá.
—¿Quin, el Maginet?
—No, home; el que ara mateix t' hi dit.

ESTEVET DE VILANOVA

GEROGLÍFICH

GUNAVYA

ROM

PILÓ

OLFAA

A

JOSEPH GORINA ROCA

Caballers: Un perruquer postís, Mistets de Castellá, S'ul Aloreugif, Antoni Rigol, Julio Palau Ximenez, Anidoc Ogaïtne, Lola Martí, Pelat del Morel, Albertet de Vilafranca, Seraff Serracant, Sisquet Russinyol, Joaquim Teixidor y Dòs serpens: Malament.

Caballers: F. Joanet, J. Farrés Gairalt, A. Vitalla, T. Rusca, Quimet de Sant Martí, Juan Catau, R. Arrés, Benament.

Caballer: J. Costa Pomés: Gracias per la remesa.—Pebrot Pabrás: No 'ns convé.—Francisco Llenas: Rebutis els epigrams; tantas mercés.—Blas García: ¡Pobre Pí y Margall! deixemol descansar en pau. J. F. B.: Prous dibuixos!—Agustí Mundet y A.: Aprofitarém al-

guna cosa. —J. Solé y Valls: No está mal, no. —G. Peroco Ràs: Cada dia va millor. Pit y foral.—Andresito: Robut y merci.—A. Ribas Ll.: Lo mateix li dihém.—J. Leonor: La llegiré ab mes calma y per mita bé que vagi, ja ho sab. Ara, de moment, no recordo lo que se li ha publicat... Veji la colecció.—T. Rusca: Faré els possibles.—Vin Agre: No 'ns complau.—K. P. L.: No 'ns agrada.—En Pasturetas: Es conforme y anirà. (Y gracies, Pepet).—Andreu Buil: No 'ns hi podem entenir. Denots disposicions encara qu' es bastant incorrecte.—Juan Cassi y Torras: Ho sentim, pero no la trobem publicable. El fondo es migrat, la forma poch cuidada.—Roch de la Roca: No sabriam qu' é ferne.—Máximo Electra: Un ó altre se 'n aprofitarà.—Tibasecas Sercab: Sobre això s' ha escrit molt y millor.—Joseph Pascual: No 'ns cab á la barretina. Ho repassaré i si per cas s' insertarà la senzilla entrant.—Romeu Nitram: Son veils y sapiguts.—Ex-esquilet: No 'ns va.—E. Zola y B.: Es pobret, pobret... molt pobret.—Sau: S' hi veu mes bona fe que trassa y intenció.

¡ATENCIÓ!!

Sortirà molt aviat

ALMANACH

Preu: DOS RALS

Advertim á nostres corresponsals que deuen fer els pedidos quan antes, si volen que se 'ls serveixi ab puntualitat.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprenta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.